

O'zbekiston Respublikasining ijtimoiy-iqtisodiy holati (2022 yil yanvar-may oyi)

1. Sanoat mahsuloti

2022-yil yanvar-may oylarida respublika korxonalarini tomonidan **196,9** trillion so'mlik sanoat mahsulotlari ishlab chiqarildi va sanoat ishlab chiqarish indeksi o'tgan yilning shu davriga nisbatan **106,0** foizni tashkil etdi.

Shu bilan birga, sanoat ishlab chiqarishining umumiy hajmida ishlab chiqaradigan sanoatning ulushi **82,2** foizni, tog'-kon sanoati va ochiq konlarni ishlash sanoati **10,1** foizni, elektr, gaz, bug' bilan ta'minlash va havoni konditsiyalash **7,1** foizni, suv bilan ta'minlash, kanalizatsiya tizimi, chiqindilarni yig'ish va utilitatsiya qilish **0,6** foizni tashkil etdi.

Sanoat ishlab chiqarishi o'sishining asosiy omili ishlab chiqaradigan sanoat korxonalarida ishlab chiqarish o'tgan yilning shu davriga nisbatan **6,6 %** ga hamda elektr, gaz, bug' bilan ta'minlash va havoni konditsiyalash korxonalarida ishlab chiqarish **11,8 %** ga, o'sishi bo'ldi.

Shu bilan birga, tog'-kon sanoati va ochiq konlarni ishlash sanoatida **0,5 %**ga oshdi, suv ta'minoti, kanalizatsiya, chiqindilarni yig'ish va yo'q qilish korxonalarida **0,7 %**ga kamaydi.

Ishlab chiqaradigan sanoat hajmining o'zgarishiga avtotransport vositalari, treylerlar va yarim pritseplar ishlab chiqarish korxonalarida (2021-yilning yanvar-may oylariga nisbatan **152,6 %**), shuningdek, asosiy farmatsevtika mahsulotlari va preparatlari ishlab chiqarish korxonalarida (**155,3 %**) ishlab chiqarish hajmining o'sishi sabab bo'ldi.

Shu bilan birga ishlab chiqarish sanoatida, o'tgan yilning shu davriga nisbatan kompyuterlar, elektron va optik mahsulotlar ishlab chiqarish (2021-yilning yanvar-may oylariga nisbatan **68,8 %**), hamda koks va neftni qayta ishlash mahsulotlari ishlab chiqarish korxonalarida (**90,8 %**), kimyo mahsulotlari ishlab chiqarish korxonalarida (**91,8 %**) ishlab chiqarish hajmining pasayishi kuzatildi.

Tog'-kon sanoati va ochiq konlarni ishlash sanoatida metall rudalarini qazib olish korxonalaridagi (2021 yilning yanvar-may oylariga nisbatan **108,5 %**) ishlab chiqarish hajmining o'sishiga sezilarli ta'sir ko'rsatdi. Shu bilan birga xom neft va tabiiy gaz qazib olish korxonalarida (2021-yilning yanvar-may oylariga nisbatan **97,9 %**) ishlab chiqarish hajmida pasayish kuzatildi.

O'tgan yilning mos davriga nisbatan iste'mol tovarlari ishlab chiqarish o'sish sur'ati **125,9 %**ni tashkil etdi, shu bilan birga ularning sanoat mahsulotlari ishlab chiqarishning umumiy hajmidagi ulushi **33,4 %**ga yetdi.

Iste'mol tovarlari ishlab chiqarish tarkibida oziq-ovqat mahsulotlarining ulushi **33,1 %**ni, nooziq-ovqat mahsulotlarining ulushi esa **66,9 %**ni tashkil etdi.

Shu bilan birga, oziq-ovqat mahsulotlarining o'sish sur'ati 2021-yilning mos davriga nisbatan **112,9 %**ni, nooziq-ovqat tovarlari o'sish sur'ati esa **133,4 %**ni tashkil etdi.

2. Inflyatsiya darajasi

2022-yilning yanvar-may oylarida respublika iste'mol sektoridagi inflyatsiya darajasi **5,5 %** ni tashkil etdi.

Yil boshidan oziq-ovqat mahsulotlari narxlarini o'rtacha **7,7 %** ga qimmatlashib, inflyatsiya darajasining umumiy o'sish sur'atiga 3,27 foiz darajasida (keyingi o'rinlarda f.d.) ta'sir etdi. Nooziq-ovqat mahsulotlari narxlarini ushbu davrda **4,9 %** ga qimmatlashib umumiy ko'rsatkichning 1,69 f.d. o'sish sur'atini, xizmatlar esa **2,4 %** ga qimmatlashib, umumiy ko'rsatkichni qo'shimcha 0,55 f.d. o'sish sur'atini ta'minladi. Yig'ma ko'rsatkichning o'sish sur'atiga ta'siri tuzilmasida oziq-ovqat mahsulotlari hissasiga umumiy o'sish sur'atining 59,3 % i, nooziq-ovqat mahsulotlari hissasiga 30,7 % i va xizmatlar hissasiga 10,0 % i to'g'ri keldi.

Yig'ma INI o'sish sur'ati tarkibida oziq-ovqat inflyatsiyasining ta'siri yaqqol namoyon bo'ldi. Oziq-ovqat mahsulotlari va spirtsiz ichimliklar narxlarining 7,8 % ga oshishi hisobiga 2022-yilning yanvar-mayda INI 3,11 f.d. yuqoriladi. Salmoq ko'rsatkichlarida ushbu tovarlar hissasiga kuzatilayotgan tovarlar va xizmatlar umumiy ta'sirining 56,0 %idan ortig'i to'g'ri keldi. Ushbu bo'lim tovarlari orasida meva-sabzavot mahsulotlari narxlarining oshishi yetakchilik qildi. Shunday qilib, joriy yil boshidan mevalar va yong'oqlar narxlarini 14,2 %ga, sabzavotlar, ildizmevalilar, plantaynlar va dukkaklilar 12,8 % ga qimmatlashdi. Bundan tashqari, donli ekinoar va yorma mahsulotlari (10,9 %) hamda shakar, qandolat mahsulotlari va desertlar (10,1 %) sezilarli darajada qimmatlashdi.

Boshqa bo'limlar orasida narxlarning sezilarli oshish darajasi restoranlar va mehmonxonalar xizmatlari (8,0 %), dam olish, sport va madaniyat (7,3 %) xizmatlari narxlarida qayd etildi.

3. Qurilish ishlari

2022-yilning yanvar-may oylarida **45682,3** mlrd. so'mlik qurilish ishlari bajarilib, o'sish sur'ati **106,2 %**ni tashkil etdi. Qurilish ishlarining umumiy hajmining 11291,3 mlrd. so'm yoki 24,7 % yirik korxonalar va tashkilotlar, kichik korxonalar va mikrofirmalar tomonidan 27374,0 mlrd. so'm yoki 59,9 %, norasmiy sektor sub'ektlari tomonidan 7017,0 mlrd. so'm yoki 15,4 % bajarildi.

4. Chakana savdo tovar aylanmasi

2022-yilning yanvar-may oylarida chakana savdo tovar aylanmasi **108 281,3** mlrd. so'mni tashkil etib, o'tgan yilning shu davriga nisbatan **10,1 %** ga o'sdi.

Yirik korxonalarning tovar aylanmasi hajmi 2021-yilning yanvar-may oyiga nisbatan **30,2 %** ga o'sdi, bu esa umumiy savdo hajmining **21,6 %** ulushiga to'g'ri keladi. Kichik biznes subektlarining chakana tovar aylanmasi

2021-yilning yanvar-may oyiga nisbatan **5,0 %** ga ko'paydi. Respublika miqyosida ushbu sektorning jami chakana savdo tovar aylanmasidagi ulushi **69,9 %** ni, shundan uyushmagan savdo tovar aylanmasi **8,5 %** ulush bilan **9 157,2 mlrd.** so'mni tashkil etdi.

5. Tashqi savdo aylanmasi

2022-yilning yanvar-may oylari yakuni bilan respublikaning tashqi savdo aylanmasi **20 531,5** mln. AQSh dollarini tashkil etib, 2021-yilga nisbatan **5 588,6** mln. AQSh dollariga yoki **37,4 %** ga ko'paydi. Eksport hajmi **8 360,9** mln. AQSh dollariga (o'tgan yilning mos davriga nisbatan **45,5 %** ga o'sish) va import **12 170,6** mln. AQSh dollariga o'tgan yilning mos davriga nisbatan **32,3 %** ga o'sdi).

Eksport tarkibida ham o'sish kuzatildi, shu jumladan: hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari) yog'lar va mumlar o'tgan yilning mos davriga nisbatan - **13,0** b. (13,1 mln. dollargacha)ga, ichimliklar va tamaki **3,2** b. (23,3 mln. doll.)ga, turli xil tayyor buyumlar **30,7 %** (92,3 mln doll), Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar **94,7%** (219,0 mln.doll)ga hamda oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar **14,4 %**.(64,9 mln. doll.)ga ko'paydi.

Import tarkibida eng katta ulush mashinalar va transport asbob-uskunalari (shu jumladan ehtiyot qismlar va butlovchi qismlarga) - **36,7 %** (1 113,7 mln. doll.), sanoat tovarlari **30,9 %** (523,3 mln. doll.), kimyo mahsulotlari (va ulardan tayyorlangan mahsulotlar)- **33,6 %** (421,4 mln. doll.) to'g'ri keladi.

6. Ko'rsatilgan bozor xizmatlari

2022-yilning yanvar-may oyida ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi **131,6** trln. so'mni tashkil etdi va o'tgan yilning mos davriga nisbatan **15,8 %** ga o'sdi.

Ko'rsatilgan bozor xizmatlari umumiy hajmining o'sishida moliyaviy xizmatlarning **30,4 %** ga (ko'rsatilgan umumiy bozor xizmatlari hajmining o'sishidagi ta'siri 6,6 punkt), transport xizmatlari **14,6 %**ga (o'sishdagi ta'siri 3,3 punkt), savdo xizmatlari **8,6 %** ga (o'sishdagi ta'siri 2,2 punkt), aloqa va axborotlashtirish xizmatlari **24,2 %**ga (o'sishdagi ta'siri 1,5 punkt), boshqa xizmatlar **12,2 %** (o'sishdagi ta'siri 0,5 punkt), yashash va ovqatlanish xizmatlari **14,6 %** (o'sishdagi ta'siri 0,4 punkt), shuningdek, ko'chmas mulk bilan bog'liq xizmatlar **10,7 %** ga (o'sishdagi ta'siri 0,3 punkt) o'sishi ijobiy ta'sir ko'rsatdi.

Ko'rsatilgan bozor xizmatlarning eng katta hajmi savdo xizmatlari (**32,9** trln.so'm, o'tgan yilga nisbatan o'sish sur'ati **108,6 %**), moliyaviy xizmatlar (**30,2** trln.so'm, **130,4 %**) va transport xizmatlari (**28,9** trln.so'm, **114,6 %**)ga to'g'ri keladi.

7. Korxonalar va tashkilotlar soni

2022-yil 1-iyun holatiga respublikada faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlarning soni (fermer va dehqon xo'jaliklaridan tashqari) **555,0** mingtani tashkil etdi (ulardan kichik korxonalar va mikrofirmalar 487,1 mingta). O'tgan yilning mos davriga nisbatan faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar sonining o'sishi 9,1 foizni (jumladan, kichik korxonalar va mikrofirmalar 9,8 foiz) tashkil etdi. Faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar va tashkilotlarning eng yuqori o'sishi Samarqand (18,7 foiz), Qashqadaryo (12,1 foiz), Xorazm (11,8 foiz), Navoiy (11,3 foiz), Farg'ona (10,1 foiz), Jizzax (9,0 foiz), Andijon (8,9 foiz), Surxondaryo (8,8 foiz) viloyatlari va Toshkent shahrida (7,6 foiz) qayd etildi.

Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar sonining eng yuqori o'sishi savdo (15,7 foiz), sog'liqni saqlash va ijtimoiy xizmatlar ko'rsatish (12,4 foiz), qishloq, o'rmon va baliq xo'jaligi (9,1 foiz), axborot va aloqa (8,7 foiz), yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar (7,8 foiz), tashish va saqlash (6,4 foiz), sanoat (5,6 foiz) hamda qurilish (4,4 foiz) faoliyat turlariga to'g'ri kelgan.

2022 yil yanvar-may oyida respublikada 42,7 mingta korxonalar va tashkilotlar yangi tashkil etildi, shundan kichik korxonalar va mikrofirmalar soni 41,0 mingtani tashkil etdi.

2022 yil 1 iyun holatiga ko'ra respublikada xorijiy kapital ishtirokidagi faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar soni 14 119 tani tashkil etdi. O'tgan yil bilan solishtirganda faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar sonining o'sishi 11,6 % ni yoki 1 465 tani tashkil etdi. Ulardan 6 165 tasi qo'shma korxonalarni va 7 954 tasi xorijiy korxonalarni tashkil etgan.